

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.

Egy szám ára 16 fil. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6–8 oldalon vasárnap A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A székelyföldi arányosítás.

Székelyudvarhely, nov. 23

Szerencsétlensége közállapotainknak, hogy nálunk mindenben az ötletszerűség uralkodik.

Futunk a divatos áramlatok után s nem gondoljuk meg, hogy ez az áramlat jó-e, üdvös-e, követjük — mert divat.

Nap-nap után hasábos ujság-czikkék jelennek meg, a melyek rémséges erdőpanamákról beszéltek s a közvélemény ezek hatása alatt hangosan követelte az erdőrészek elkülönítésének beszüntetését.

El is készült a tervezet. Nemsokára törvény is lesz belőle, ha nem is a jelenlegi alakjában, de mindenesetre nagyban meg fogja szorítani az erdőrészek kiszakítását.

Jó lesz-e, üdvös lesz-e ez az ötletszerű törvényes intézkedés, én nem tudom.

Mindenesetre jellemző, hogy a tervezet felett tartott anketten Mezőssy Béla, földmívelésügyi államtitkár, ez a kitűnőségünk kiemelte, hogy ő az újabb időben létre jött erdővásárok aktáit alaposan áttanulta, de ő az u. n. panamákat felfedezni nem tudta. Én őszintén szólva nem is hiszek ezekben.

Az kétségtelen, hogy voltak visszaélések. Egyesek, az élelmesebbek, olcsó pénzen, de ennek is meg volt a maga oka, összeszerzett arányjogok után tekintélyes összegeket érő erdőkhöz

jutottak, én ezt azonban olyan nagy szerencsétlenségnek nem tartom.

Nem tartom pedig azért, mert jól tudom, hogy csaknem kizárólag mindenütt az arányjogokat maguk a község egyes birtokosai, kisebb székely gazdák vásárolták, a kik ez által tekintélyes vagyonhoz jutottak s ezek a részükre kiszakított erdőterületnek csak a fatermékét idegenítették el, — de nem magát a talajt. Ezeknek az erdőknek kihasználásával pedig az egész község lakossága tisztességes jövedelemre tett szert. Merem állítani, hogy egyes községekben egy-egy fuvaros heti keresménye — a melyhez ez által jutott — nagyobb összeget képviselt, mint elidegenített arányjogának kiszakítás előtti egész értéke.

Igen sok községben maguk a község lakossai állottak össze, átírták valamely társukra arányjogaikat, kinek nevén így erdejük egy részét kiszakíthatják s ennek fatermékét elidegeníthetik s míg ez által segíthettek addigi nyomasztó helyzetükön, még mindig elegendő erdejük maradt maguk s utódaik részére.

De ne feledjük el azt sem, hogy éppa kiszakításra való kilátások folytán, az arányjogok értéke holdanként 80—150 koronára emelkedett fel, míg azelőtt még 10 korona értéket se képviselt. Ezzel az érték-emelkedéssel pedig csak gazdagodtak az egyesek.

Számszerűleg van kimutatva, hogy Csikmegyében az utolsó 5—6 évben eladott erdők

vételára 20 millió koronát tesz ki, a mely mégis csak ellenérték, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy a kiszakítás előtt ezek az erdők a község lakóira nézve jóformán értéktelenek voltak. Már most ezek kihasználásával még újabb milliók jutnak a nép keze közé.

Az időközben történt nagy áremelkedések voltak különben a panama-hírek okozói. A multban ugyanis összehasonlíthatatlanul alacsony áron keltek el az erdők, míg most hatványozottan magasabban. Csakhogy ennek magyarázata nem abban van, hogy a multban bűnös uton értékesítették ezeket, hanem abban rejlik, hogy az oroszországi zavaros állapotok folytán a kizsákolási erdőségek vásárlása megszűnt s a külföldi tőke ide jött be hozzánk s itt keresett elhelyezést. Már most épp erre a kedvező conjuncturára való tekintettel, vajjon helyes-e, okos-e meggátolni minden áron az erdő elkülönítést s így ezek egy részének kihasználását akkor, a mikor az árak olyan kedvezők, a minők még soha se voltak s a minőkre még kilátás se lehet egy hamar?

Ugy látszik az érdekelt községek, a hol kiszakítási eljárások folyamatban vannak, abban a véleményben vannak, hogy nem, mert a tervezet tartalmának a hírére egymást érték a deputációk, a melyek mind azt kérték, hogy álljon el a miniszter a tervezettől, mert ez reájuk nézve nagy veszélyt rejt magában! A kiszakítások beszüntetésével ugyanis nemcsak a

A büntetés.

— M. Brosset. —

Francziából: *Ferencz Tivadar.*

Valdois Ármánd, miután utolsó fillérét is elvesztette, közönyösen, uri emberhez méltóan, távozott a baccarat-asztaltól.

— Nos! Kedves barátom, kérdé tőle egy barátja, akivel találkozott: az eredmény?

— Vesztettem, mondá Ármánd halkán. Semmit sem titkolok el ön előtt, aki engem és rokonaimat ismeri, bevallom tehát, hogy miután pénzem és hitelem oda van, a vitorlát bevonom és eltűnök.

— De nem a Szajnában fog eltűnni, én legalább azt hiszem; bizonyára felkeresi nyolczvan éves gazdag nagybácsiját, Valdois Márk urat?

— Oh! A vén zsugori bizonyára kitagadott és rólam megfélemedezett végrendeletében.

— Ez lehetséges, de önnek mint legközelebbi rokonának megbocsát, mert biztosan tudom, hogy őnt nagyon szereti.

Adok önnek jó tanácsot, kedves barátom. Látogassa meg nagybácsiját és mondja meg neki, hogy tékozló unokaöccsének csak egy kívánsága van: akar megkomolyodni.

Ezen elhatározása éppen kapóra jön. Egy jó barátunktól azt a hirt kaptam, hogy az öreg, két vagy három nap óta nagyon rossz színben van.

— Köszönöm jó tanácsát, mondá Ármánd, barátjának kezét szorítva; nagybácsim megszabadíthat, mert daczára hogy fősvény, mégis jószívű ember.

— Megkísérlem és felkeresem.

Egy óra mulva a fiatal ember leszállott a kocsióról egy szomoruzott és magas ház előtt, a folyó balpartján.

Felment egy szűk lépcsőn és lihegve megállott az ötödik emelet lépcsőkanyarulatánál.

Ugyanabban a pillanatban kiabálás és jajgatás hallatszott annak a lakásnak belsejéből, amely felé Ármánd tartott.

A fiatal ember még nem nyult a villanyos csengettyű gombjához, amikor az ajtó egy nagyon izgatottnak látszó öreg asszony előtt megnyílt.

— Segítség!... segítség!... Az uram haloklik! Gyorsan egy orvost... Elájult...

— Ön az, Ármánd ur? A jó isten hozta ide. Ha tudná!... Szegény nagybácsija!... Szédülési rohama volt ebben a pillanatban... Anélkül, hogy neki szóltam volna, a szakácsnőt elküldöttem orvosunkért.

— De ime most felkiáltott... és hörög... Most már tudom, hogy vége van mindennek és én egyedül vagyok.

— Gyorsan, egy orvost... A miénk nem jön kellő időben... Van egy orvos itt, ebben a házban... az udvar másik oldalán... a második emeleten... De még sem, hanem a harmadik emeleten, legalább én azt hiszem... Akarja őt megelőzni?... De ön talán egy hamar nem fog ráakadni és minden perc drágára. Legjobb lesz, ha én magam megyek utána.

Jusztina kisasszony, Valdois Márk ur hű gazdasszonya, gyorsan leszaladt a lépcsőn, megfélekezve, hogy szűkmellű és hogy kövér és hogy a gyors járást az orvos szigorúan megtiltotta neki.

A betegszoba ajtaja nyitva maradt.

Ármánd, alighogy megdöbbenésétől magához tért, egyenesen a beteg szobájába rohant, hogy segítségére legyen nagybácsijának.

Az aggastyán az ágyban feküdt, verejtékes homlokkal és lecsukott szemmel.

Jusztina kisasszony jól látott. A beteg hörög. Ez a vég kezdete.

— Kedves nagybátyám... mondá suttogva a fiatal ember, megindítva e látványtól. Segíthetek-e önnek?... Én vagyok... Unokaöccse...

Ugy látszik, hogy a beteg megértette. Szemét, amelylyel már többé nem lát, nagy nehezen félig felnyitotta és erőltetve ejtett ki néhány szakadó szót.

— Te vagy az?... Ah, igen... te... jól van... hogy eljöttél. Ez szép tőled... te szeretsz dolgozni... vagyonom... jó kézben lesz.

— Minden a tied... és semmit sem kap a másik... a tékozló... a játékos... aki már annyi pénzt elpazarolt.

— Ott van... az íróasztalomban... a baloldali fiókban... a végrendeletem.

— Neveldd fel jól fiaidat... munkás embereknek... mint te vagy... Jakab... Légy irgalommal a szegény bolond iránt... Egy kis járadék... néhány garas... hogy legyen... kenyérre való.

Az aggastyán ajakán elnémult a szó, szeme lecsukódott és egy-két perczre meghalt.

— Vége van mindennek, mondá Valdois Ármánd, miután a halott felé hajlott, akinek ólomszínű arcán a halál fenséges nyugalma mutatkozott.

— Vége van neki... és nekem is... mert ha jól megértettem, — kitagadott.

Több mint valószínű, hogy Durhuis Jakab felkereste és elpanaszolta szomorú sorsát. A balsors üldözi a szegényt. Három fiát kell felnevelni. Egy kis pénzmag boldogítaná valamennyit...

Tehát a végelgyengülésben elhalt nagybácsim, egész vagyonát ennek a távoli rokonának hagyta, akit sohasem szeretett, ellenben én velem sokáig úgy bánt, mintha saját fia lettem volna.

Egyszerre csak dültől szikrázott a fiatal ember szeme.

— Ördög és pokol! mondá reszketve. Most kell meghalnom, amikor az élet oly szépek mutat-

kihasználással járó nagy jövedelmektől esik el a nép, de a felvett előlegeket visszafizetni az egyesek nem lesznek képesek s így ép a községek tekintélyesebb birtokosai, megvagyonosodásuk helyett teljesen a tönk szélére jutnak.

De ettől tekintsünk el, hisz a cél az, hogy magának a köznek helyzete javíttassék, sőt évezedekre biztosíttassék, de épp ezért felmerül a kérdés, vajon itt kellett volna-e az akciózt kezdeni? Szerintem nem, mert az arányosítási eljárás rendén az utolsó időben a bíróságoknál kifejlődött helyes gyakorlat ellensúlyozta a törvény hiányait s a kormányhatalom a közbirtokossági erdők eladásánál törvény biztosította jogával meggátolhatja az erdők oknélküli és főleg megfelelő érték nélküli elidegenítését.

Ha tehát nem itt, hát hol? Megmondom. Az erdőtörvény revíziójánál. Mert miért értéktelen az arányjog a közösen? Azért, mert ennek tulajdonosa hasznát joga után soha se lát. Az a jog pedig, mely hasznát nem hajt, értéket nem képviselhet.

A közösség erdeje az a paradicsomi tiltott fa, a melyről tömlőcz nélkül gyümölcsöt szedni nem lehet. Abból rendes házi használatra is egy pár szál fát csak egy évben egyszer s akkor is sok retorta után kap a jogosult, a kinek pedig nincsen arányjoga — még ekkor se.

Legeltetni benne nem lehet, mert tiltva van. Ha nincs üzemterv — melynek nem a birtokosság az oka — ott vénülhet az erdő. Kihasználásra semmi se kerülhet. Mire pedig ez is elkészül, az akkorra már felszaporodott mindenféle kezelési költség — a kihasználás alá kerülő terület fatermékének értékét jóval meghaladja.

Rendkívüli kihasználást pedig, a miből még pénzt is láthatna a szegény ember, csak olyan esetekben engedélyeznek, a milyen nem léteznek.

No hát tessék csodálkozni azon, ha az arányjogot, mely csak arra jó, hogy tulajdonosát kezelési költségért, meg végrehajtsák, potom

pénzért idegenítik el, hisz ilyen körülmények között lehetetlenség, hogy értéket képviseljen.

A kiszakítás után ezért sóvárog minden egyes, ezért követnek el minden lehetőt, hogy a kiszakítást a törvény megkerülésével is elősegítsék.

Nem a kiszakítást kell tehát meggátolni, a mely csak emelte ennek értékét s esetleg vagyonyhoz juttatta az arányjog tulajdonosát, hanem a közösség jelenlegi helyzetén kell sürgősen segíteni, mert ha nem, attól lehet tartani és joggal, hogy megmarad ugyan az erdő, de elpusztul az, a mely az erdeje után élt eddig — a megmentendő nép.

Dr. Kovácsy Albert.

BELFÖLD.

A király Budapesten.

Budapestre érkezett a király, a hol már hónapok óta nem tartózkodott. Itt fog maradni éppen egy hónapig, mely idő alatt udvari ebédek, általános klhallgatások lesznek és elvégzi dolgát a delegáció.

Kétségtelen, hogy a magyar nemzet szeretettel és hódolattal fogadja uralkodóját. Szeretettel azért, mert tudja, érzi, hogy a király mindig jó barátja volt a magyar nemzetnek s ha voltak is konfliktusok, azokban sohasem a korona viselője, de mindig egyes rossz tanácsadók voltak a hibásak. És hogy ez így volt, mindig tapasztalhattuk, mert ahányszor ellentétek merültek fel a trón és nemzet között, rossz tanácsadók sugalmazásán tultéve magát a király mindig megkereste s meg is találta az utat a nemzet szívéhez. És helyre állott a két alkotmányos faktor között az egyetértés.

Reméljük, hogy most is így lesz. Még vannak peres kérdések a nemzet és korona között. De ha egyrészt mi vesszük tekintetbe azt, hogy ellentétes felfogások esetén nem a mindent vagy semmit álláspontja a jogosult, hanem a méltányos megegyezés; ha tekintetbe vesszük, hogy alkotmányunk egész szellem szerint korona és nemzet csak karöltve boldogulhatnak, ha másrészt a korona is megfontolja, hogy trónját erősíti az az uralkodó, aki népét megelégedteté teszi, nem lehet kétség az iránt, hogy a függő kérdések mihamarább közmegnyugvásra fognak meg

oldatni. Meg fognak oldatni úgy, hogy a nemzet és korona ne mint legyőzött felek álljanak egymással szemben, hanem mint győzők, kéz a kézben indulnak neki a jövő nagy feladatainak, az egységes magyar nemzeti állam kiépítésének.

Jól tudjuk, hogy egyelőre még sok akadály van a békés megegyezésnek. A magyar nemzet esküdt ellenségei még hintik a konkolyt s igyekeznek gyanút és bizalmatlanságot kelteni az uralkodó szívében. Ide lenn pedig a rövidlátók és malom alatti politikusok piszkálják, élesztetik a romboló szenvedélyeket. De ez mind nem fog kárt tehetni a kibékítés nagy művében. Biztosíték erre a mostani magyar kormány, a mely felfelé becsületes felvilágosításaival ártalmatlanná fogja tenni a rosszhiszemű aknákat, lefelé pedig nagy tekintélyével és bölcsességével bizonyára utat fog nyitni a józan, hazafias felfogásnak.

Maga az a tény, hogy a király hosszabb tartózkodásra körünkbe érkezett, mutatja, hogy hiába minden törvetés, a felséges úr keresi az érintkezést, a közvetlen érintkezést hű magyar nemzetével! Erre nem lehet más válasz, mint az, hogy a nemzet is ugyanazzal a bizalommal, ugyanazzal a nyílt szívűséggel közeledjék királyához, a melylyel az nyújtja jobbát.

Kedvező jelek ezek. Adja isten, hogy az országnak sikerüljön a harmónia helyreállítása. Egy szebb, boldogabb korszaknak rakja le ezzel alapjait. Egy nemzet fogja áldani érette.

Politikai jegyzetek.

Székeludvarhely, nov. 23.

Akik a politikai mozzanatokat mélyebbre tekintve figyelték, eddig is nagyon szép véleményekkel voltak Kossuth Ferencznek magas színvonalon mozgó gondolkodásáról. Ezt a rendkívül kedvező véleményt most a lehető legnagyobb fokra emelte Kossuthnak az a válasza, a mit az őt üdvözlő szónoknak ama szavára adott, melyekkel a pártvezér kezében levő kantárszár megszorítására tette figyelmessé.

Ezekre nézve méltó válasz volt az a mai nagyon sajátos politikai viszonyaink között!

A sokat tanult, sokat tapasztalt, a dolgok mélyébe látó s a jelen történelmi szálainak szövésében az intézés jogával és bölcsességével ér-

kozik. Ezen elátkozott végrendelet nélkül most ismét gazdag lennék, gazdagabb mint valaha.

És nyomban dühöngött.

A halottnak néhány szava, ismét megújult emlékezetében. Nem mondotta-e haldokolva:

„Ott... az íróasztalomban... a baloldali fiókban... a végrendeletem.“

Egy végzetes kísértet hatalmába kerítette Valdois Ármándot.

Hogy lenne képes a világfi, az élvhajász, a kéjencz ellenállani, aki egész életében csak ösztönére hallgatott?

Szemét a hullára szegezve, egy pillanatig ingadozott, azután az íróasztalhoz rohant, kinyitja a megjelölt fiókot és magához ragad egy nagy borítékot.

A borítékot azonnal felbontja és olvasni kezd. Azután gunyosan kaczag.

— Tudtam, hogy így lesz. Durhuis a végrendeleti örökös. Nekem, a javithatlan tékozlónak, egy kis kegyadomány.

— Halál és kárhozat! De bolond lennék, ha kifosztani engedném magam egy cselszövőtől.

Hatalmas tűz lobogott a kandallóban. A fiatal ember az ellopott okmányt merészen a tűzbe dobja és miután a visszaérkező Justina kisasszony közeledő lépését és siránkozó hangját hallja, letérdepelt a halott lábához.

Valdois Márk urat kikísérték a temetőbe.

Unokaöccse, Valdois Ármánd ur egy nem remélt, szép vagyonnak birtokába jutott.

A fiatal ember elutazott Tourrainebe, hogy ismét megláthassa a kastélyt, amely örökségének gyöngye volt.

Ármánd ismét gyermeknek érezte magát a nagy kiterjedésű birtokon és emlékezetében megújult gyermekéveinek legszebb ideje.

Az új örököst nemcsak hódolattal, de szeretettel is fogadták nagybátyjának régi szolgái.

A fényes ebéd után lement a kertbe, rágyújtott egy szivarra és gyönyörködve nézte a leáldozó napot.

Jókedve nőttön-nőtt. Legkisebb lelkifurdalást sem érzett azért, hogy jogtalanul meggazdagodott.

Eljárását nagyon menthetőnek tartotta és megfogadta, hogy annyira amennyire csak lehet, jóvá teszi bűnét.

Mialatt Valdois Márknak elgyengült elméje Durhuis Jakabbal foglalkozott. Ármánd elhatározta magában, hogy nagylelkű lesz unokatestvére iránt, aki régenre játszótársa volt.

Milyen kellemesen töltötték el itt együtt a nagy szünidőt! Milyen pajkos játékot rendeztek itt a szép gyümölcskertben, ahová Ármánd mindig mosolyogva belépett.

Jakabról, aki valamennyi gyermek között a legvidámabb volt, egyszerre csak azt mondták, hogy nagyon komoly és mogorva.

Igaz, hogy a sors neki nem kedvezett. Egy és ugyanazon a napon vesztette el imádott feleségét és egész vagyonát és úgy dolgozott mint egy nap-számos, hogy három fiát felnevelhesse, akik közül a legidősebb tíz éves volt.

Lehet, hogy számított az örökségre, amelyre nagy szüksége volt, de ez az ámitás, nem hozhatja ki a sodrából.

— Holnap reggel írok neki, gondolá magában Ármánd, bizonyos könyörülettel és ha ajánlatomat nem fogadja el, tulajdonítsa magának a következményt.

— Harminczhárom éves vagyok, de a szerelemben eltöltött éveket duplán számítják. Bizony kell vallanom, hogy sokat élveztem és a sok élvezet — kissé megviselt.

Beh boldog ember vagyok, hogy magam nem alapítottam családot és hogy gazdag nagybácsi lehetek három kedves, kis fiúknak, feltéve, hogy meg nem változtak.

Ime már két év óta nem kerestem fel őket, de milyen szép fiúk lehetnek már... Különösen Réné, az én kedvencem...

— Engedelmet uram. Hozom az esti postát.

Ármánd mosolygott az öreg szolgán és a neki odatartott tálcán levő két levél és ujság után nyult.

A két levélben, amely Párisból jött, semmi érdekes hír nem volt. Egykedvűen összetépte azt és felnézett.

Ármánd, szórakozottan, felbontotta az ujságot, amely kezében maradt. Belenézett és olvasgatni kezd, amikor szeme megakadt egy közleményen és egyszerre csaknem megmerevedett csodálkozásában.

Ime, a közlemény, amely oly borzasztó hatással volt Ármándra:

„Egy Durhuis Jakab nevű bankhivatalnok, aki Auteuilben, a Michel-Ange utcában lakik, múlt éjjel átvágta torkát, miután előbb megölte három fiát. Anyagilag tönkrement ember volt, aki gyógyíthatlan betegségben szenvedett és miután egy nemrég meghalt gazdag rokona megelégedett róla végrendeletében, valószínűleg ezért vagy pedig pillanatnyi elme-zavarban követte el végzetes tettét. Két közeli rokona, a tébolydában halt meg.“

Ármánd reszkető ajakáról mély sóhajtás hallatszott.

Révedező szeme a kertről, ahová az éj leereszkedett, felpillantott az égre, ahonnan a nap már régen letűnt.

— Meggyilkolta fiait... Átvágta nyakát... Uram istenen! De akkor... én vagyok az ő gyilkosa.

Ezeket a szavakat halkan mondotta a fiatal ember, azután felváltva majd hangosan majd pedig halkan ismételte azokat.

— Egy gyilkos... egy gyilkos! Oh! végzet!... de én nem akartam... Oh! ez lehetetlen... Álmodtam... álmodok!...

— Az igaz, hogy családjunkban két elmebeteg volt... és én is nagyon kicsapongóan éltem... szegény fejem... egy család pusztulása.

A szerencsétlen ismét elővette az ujságot és a mindinkább növekedő sötétség ellenében, újból kibetűzte a végzetes sorokat.

vényesülő államférfi meg nem szédíthető lelki, jellembeli nagyságát mutatja az, hogy ő, mint pártvezér, hallani sem akar azok megzabolázásáról, akik talán eléje — mint a kormány egyik tagja elé — a véleményökkel, cselekvésük szabadságának felhasználásával akadályokat gördítenek.

A multak történelmi mozzanatainak nagy tanulságait ismerő és a jövő fejlődésének esetleges bonyodalmait előre megsejtő államférfi okosságával, bölcseségeivel válasszol azoknak, akik az ő pártvezéri erélyességével elégedetlenek. Egyenesen kimondja, hogy a függetlenségi pártban a fegyelem sohasem volt olyan szigorú, most sem szabad azt úgy megszorítani, hogy a párt tagjai annak keretében kénytelenül érezzék magukat és vélemény szabadságuk érvényesülését meggátolja.

Ez a helyes álláspont. Csak egyedül ez az.

Azt a nagy nemzeti kincset, a függetlenséget, melyet maga elé a függetlenségi párt eszményül tűzött, csakis úgy lehet az igazi piedesztálon megőrizni, ha őrzői számára biztosítva van a gondolat- és az érzés szabadság.

*

A mint vannak szerencsétlen emberek, vannak szerencsétlen szavak is. Szerencsétlenek nem a születésükben, képzésükben, hanem életük folyásában. A fátumban, amely reájuk nehezedik. A körülményekben, amelyeknek martalékaú esnek, amelyek őket igaz értelmükből kiforgatják, lelküket meghamisítják, palástjukat róluk letépi és helyébe reájuk malaczpó köpenyget terítenek. Vannak ilyen szegény, minden erkölcsükből kifosztott szavak, amelyek megrágalmazottan és megvetetten járnak szomorú utjakat és várják az apostolt, a ki megértő elmével és megértő szívvel őket nyomorult sorsukból kiemelje és tisztázza.

Ilyen szó a politika

Hogy mi a politika, az igaz politika, azt megmondotta Apponyi Albert gróf a művészeknek a Fészek-klubban tartott lakomáján. Szól pedig ez a meghatározás a következőképen:

— Mit jelent az, politikusnak lenni? Nem azt, hogy az ember parlamenti intrikákban és az egyéni kapaszkodás minden mesterkedéseiben jártas legyen, mert ha ebből állott volna poli-

Nem, ez nem rémkép. Ez borzasztó igazság. Ez olyan valami, ami többé jóvá nem tehető.

Kegyetlen fájdalom dult agyában. Szeme káprázott.

Homlokát két tenyerébe szorította, azután mély sóhajtással széttárta két kezét. A fájdalom megszűnt, a láng kialudt.

Milyen szép és csendes volt ez a kert, mozdulatlan lombozatával. A fán csüngő érett gyümölcs halvány gömbölyödése még látható volt a zöld lomb között.

De a fiatal ember dideregve hátrált. Milyen színe van ennek a gyümölcsnek! Vajjon nem hasonlít-e ez a halványsága, gömbölyded gyümölcs, kis, halvány arczokhoz... holt gyermekek apró arczához?

És a látóhatárról le nem tűnni akaró alkony-pír! Oh! uram, istenem! Vér piros vér, egész patokban.

Szél támadt és a lombozat között kinosz panasza és sóhajtás volt hallható... És egyszerre, az érdek összeütkezésére... egy összeomlásnak zaja.

Ott... lent... Ármánd lábánál, vajjon ez nem egy levágott gyermekfej? Oh! ime, egy másik... És távolabban egy egész kis gyermekfej... oly szájalomraméltó... még rózsákkal van övezve...

— René! René! Ártatlan áldozat!... Uram, istenem, kegyelem, irgalom a nyomorultnak... az akaratlan gyilkosnak!

— Jakab!... nem... nem én nem akartam... örök kárhozát! Most utáвам jön... már elér... kegyelem!... irgalom!...

A kimondhatatlan lelkifurdalás sulya alatt, Ármánd futásnak indult a kerten át, nem nézve maga előtt.

Egyszerre nagy zaj hallatszott és nyomban utána egy hatalmas, magasan felszőkellő vizsugár volt látható.

A mély halastó felületén, a szegény elmebe teg teste eviczkélt, azután nyomtalanul eltűnt...

tikai művészetem, akkor mint politikus is a leggyöngébbek közé tartoznám. Azonban azt tartom, hogy a politika szó nemesebb értelemben annyit jelent, mint önállóan fejleszteni, erősíteni és irányítani a nemzet mindazon erőit, melyek nemzet a szellemét, erkölcsi és anyagi emelkedésére, anyagi megerősödésére, szellemi fölmagasztolására, dicsőségére, hatalmassá válására és a nemzetnek, az egyének minél nagyobb számára, minél nagyobb boldogságra vezetnek. Ez, tisztelt uraim, a politika.

Ehhez a meghatározáshoz nem kell kommentár. Az az érzésünk, hogy ezeket a szavakat soha el nem fakuló betűkkel oda kellene írni vagy vésni a politika házának kapujára, hogy mindig lássa és soha el ne felejtse az, aki magát politikusnak tartja és tartatja.

*

Beavatott forrás szerint immár bizonyos, hogy a delegációt jövő hétfőn trónbeszéddel fogják megnyitni, mely trónbeszéd tartalma nagy vonásokban már meg van állapítva.

A trónbeszéd küönös nyomatékka fog utalni arra, hogy a hármas szövetség továbbra is fennmarad, érinteni fogja a monarchia gazdasági viszonyát Szerbiával és végül általánosságban szólni fog a hadsereg szükségességéről.

A trónbeszéd kiegészítő része lesz Aerenthal bárónak, az új külügyminiszternek az expozéja, ki hétfőn az osztrák delegáció költségvetési bizottságában fog először a nyilvánosság elé lépni. A külügyminisztertől programszerű kijelentést várunk.

Általánosan remélik, hogy a delegáció ülészaka simmán fog lefolyni, a miben annyi-val is inkább bizunk, mert a katonai kérdés nem is fog napirendre kerülni, hacsak interpelláció alakjában nem, mely esetben az interpellációra Wekerle miniszterelnök vagy Schönau hadügyminiszter fog válaszolni és pedig előreláthatólag a már ismert dolgokkal, mint-hogy az ujonczlétszám emelésére szükség van, de ez a kérdés most nem aktuális, hanem csak akkor fog aktuálissá válni, mikor azzal a két parlament fog foglalkozni, ami csak az új Reichsrath egybehívása után történhetik meg.

Ilyenformán bizonyos, hogy a katonai kérdés csak az 1907. tavaszán Bécsben ülésező delegációnális ülészakban kerül napirendre.

*

A képviselőház csütörtökön kezdte a költségvetés tárgyalását és az általános vitát még az nap befejezte. Előző években ez a vita el-tartott két-három hétig s ez a magyarázata annak, hogy mindazok, akik rossz szemmel nézik az új korszakot, megint kigyót-békát kiáltanak a többségre. Hogy nem gyakorolja ellenőrző kötelességét. Hogy fölcsapott mameluknak. Hogy vakon megszavazza a kormány minden elő-terjesztését.

Mondanunk sem kell, hogy ezek a kritikai megjegyzések éppen csak rosszhiszeműek, de csöppet sem érinthetik a többséget, mert nem igazságosak.

Mi az igazság? Először is az, hogy a mai többség ellenzék korában nemzetietlen kormányokkal állott szemben s csak természetes, hogy azokat sarkalta, ösztönözte, ostromozta hetekig tartó vitákkal. Ma más a helyzet. Ma nemzeti kormány viszi az ország ügyeit, olyan férfiak, akik mindenben a nemzettel éreznek, gondolkodnak és annak törekvései szerint cselekszenek. Magától értetődik, hogy ezzel a kormány nyal szemben más az eljárás, mint volt például Tisza István, Szapáry Gyula, avagy Tisza Kálmán idejében.

A második szempont, amely a rövid költségvetési vitára nézve figyelembe veendő, az, hogy átmeneti korszakot élünk. Az átmeneti kornak aránylag rövid ideig fog tartani, de sok benne a fontos teendő. A nagy reformok egész sorozatát kell benne megalkotni, olyan reformokat, amelyek erkölcsi és anyagi tekintetben megerősítsék a nemzetet.

Micsoda időbeosztás volna tehát hosszú lére eresztetni a költségvetési vitát, melynek vége ugyanis csak a költségvetés változatlan elfogadása, holott azt a pár hetet, vagy hónapot, amennyit a hosszú költségvetési vita igénybe venne, sok-

kal hasznosabban, mélyreható reformok megvitatására lehet felhasználni.

A harmadik, de fontosságban nem utolsó szempont, az alkotmányos rend kérdése. A többség, mikor a kormány vezérlete alatt átvette az ügyek vitelét, vállalkozott az alkotmányos rend helyreállítására. Vállalkozott tehát arra is, hogy kiküszöböltessék az eddigi gyakorlat, a mely mellett a kormányok jó egy pár hónapig az előző évi költségvetések alapján, vagyis a parlament költségvetési jogának sérelmével kormányoztak. A mikor tehát a többség olyan arányokban folytatja a vitát, hogy nem lesz szükség indemnityre, mert törvényes időben elkészül a költségvetés, csak eleget tesz egyik nagy és tiszteletreméltó fogadalmának.

Ezért pedig nem gáncs, hanem dicséret illeti. Reméljük is, hogy az ország elismeréssel fogadja majd a költségvetési vita új rendjét. És reméljük, hogy a többség megmarad az eddigi arányok mellett, hiszen evidens, hogy szakszerű vita nem szükségképpen bőbeszédű vita.

Hogy az új rend ellenségei kiabálnak? Hadd kiabáljanak. A nemzet, a mely megbizik az ő választottjaiban, úgy sem hallgat reájuk.

Udvarhelyvármegyei népiszkolai tanszermuzeum.

— Az „Udvarhelyvármegyei tanítóegylet” tagjainak figyelmébe. —

Székeljudvarhely, nov. 23.

Az „Udvarhelyvármegyei tanítóegylet” 1903. febr. hó 18-ikán kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályainak 4. §. c) és e) pontjai értelmében az egylet működésének egyik célját a *tanítási eszközök javítása, szaporítása és terjesztése, nemkülönben egy könyv- és tanszermuzeum létesítése* is képezik.

Az udvarhelyvármegyei tanítóegyletnek ezen akademié körvonalozott projektuma kétségtelenül üdvös és fontos, mert elvitázzhatatlan, hogy ez a projektum a népiszkolai nevelés- és oktatásügy gyakorlati és tudományos érdekeit, a kritikailag szintájt érő nevelési és didaktikai, valamint módszertani modern elveket, eszméket és irányzatokat van hivatva szolgálni s így egyrészt a tanítókra való instruktur ereje és alkalmatossága miatt, másrészt a tanításban kamatozó vérbőségénél fogva, közvetlen kihatása a népoktatásügyi kultúra összességére nagy horderejű.

Nem új keletű s az udvarhelyvármegyei tanítóegylet alapszabályaival egykoru felfogás ez. Régi gyakorlat, régi munkásság, régi tapasztalatok gyümölcse, melynek érettsége mellett bizonyít a tanszermuzeumok eszméjének már historikuma is, az a historikum, mely visszavezet a rómaiak „abacus”-ához s mely nálunk is csak az eszmének újból felvételét jelenti azon teendőkből, melyeket pld. még Eötvös József báró 1870-ben kijelölt.

Még a modern értelemben vett *Tanszermuzeum* is nem új keletű kulturintézmény. Stilizálta didaktikailag és gyakorlatilag ez eszmét a mai népoktatásügyi törvény érájában *Trefort*, midőn külföldi kormányok és külön belföldi adakozók szíveségével 1876-ban szervezte az *Országos Tanszermuzeumot*, melyet egyuttal szellemi összeköttetésbe hozott a budapesti Görög István-féle országos *Tanszerraktárral*. Foglalkozott vele az országos tanítói képviseleti közgyűlés 1881. augusztus havában, midőn a hivatalos (az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 147. §. értelmében alakult) tanítóegyletek belevonásával kimondotta, hogy minden megye területén *Tanszermuzeum* szerveztessék. Foglalkozott vele a közoktatásügyi miniszterium, midőn 1882. jan. 31-ikén jóváhagyta a *Vármegyei Tanszermuzeumok* szabályzatát. Foglalkozott vele Csáky Albin gróf, midőn 1894. jun. 6-ikán megalkotta az *Országos Tanszermuzeumok* és az ezzel kapcsolatos *állandó bizottságnak* szervezeti szabályzatát és ügyrendjét. Foglalkozott vele *Wlassics* Gyula 1896-ban az *Országos Közoktatási Tanács* újraszervezési kérésein belül. Foglalkozott vele ugyancsak ő 1897-ben, midőn Gyertyánffy Istvánnal kidolgoztatta az elemi népiszkolák butorzatának és *felszerelésének* I—VIII. fokozatu jegyzékét. És foglalkozott s foglalkozik vele az ország hivatalos tanítóegyleteinek egy tekintélyes, nagy része, melynek eredményeül ezen egyesületek közreműködésével és a m. kir. vall. és közokt.-ügyi miniszternek 1882. évi jan. hó 31-ikén 12.196 sz. alatt kelt rendeletével jóváhagyott Sza-

bályzat 1—5. §§-ai értelmében az országban számos *Vármegyei Tanszermuzeum* és *Tanítóegyesületi Szakkönyvtár* létesített és fentartatik. Mindenkor és a hivatalos vonalon mindenfelé állandóan foglalkoztak és foglalkoznak tehát a *Tanszermuzeum* eszméjének és továbbfejlesztésének gyakorlati megvalósításával és népszerűsítésével, csupán csak az udvarhelyvármegyei hivatalos tanítóegyesület ott vesztel még ma is a Potemkin-féle papírfalunál, csupán csak mi nem mentünk eddigéle egy lépéssel sem tovább az alapszabályzatban kifejezett *elvi* jó szándéknál, a paragrafusokba *élettelenül* szorított *pium desiderium*nál! *Azért* neveztem az előbb az alapszabályok ezen célkitűzését akademikus projektumnak; akademikus, mert gyakorlati pozitív értéke eddigéle nincsen és projektum, mert bizony csak vér és hus nélkül való ige, eddigéle semmi más!... Sőt ez a projektum is az udvarhelyvármegyei tanítóegyesületnek csak újabb keletű, 1895. évi május hó 22-ikén és 1903. évi febr. hó 18-ikán jóváhagyott alapszabályzatban van benne, — az 1871-ben alakult „Udvarhelyszéki Tanítóegylet” 1871—1893. évközi alapszabályzatában még ez a projektum sincsen meg!

Nekem nem célom itt, hogy a *vármegyei népoktatásügyi tanszermuzeumok* didaktikai és gyakorlati értékével, nemzeti és kulturális jelentőségével részletesen foglalkozzam és azt demonstrative bizonyítsam. Hiszen minden tanító, ki komolyan számba veszi, hogy főleg az új Tanterv és Utasítás által eleibe tűzött nagy konkrét feladatok megoldásánál mily hatalmas segítő eszköz és mennyire elsőrendű paedagogiai követelmény a tanítás és a tanítói önképzés, tájékoztatás, irányítás céljaira felhasználható iskolai tanszerek és taneszközök egész szükségletének sistematiszus kéznél léte, az egyuttal érti és átérzi a *vármegyei tanszermuzeum* óriási tudományos és gyakorlati misszióját is. Itt csak érintőleg ráutalni kívánok ezen misszió kulturális értékére, *midőn a vármegyei népoktatásügyi tanszermuzeum hivatalosan kijelölt körére és céljára rámutatok*, mely az 1881-iki országos tanítói képviselői közgyűlés által kidolgozott és a vall. és közokt.-ügyi miniszter által 1882-ben jóváhagyott munkálát szerint:

2. §. A megyei tanszermuzeum célja általánosságban felölelni mindazon tanszereket és taneszközöket, melyek részint a mult időbeli oktatás ügyére vonatkoznak, részint jelenben a népoktatási intézetekben használtatnak, más részről a meglevők alapos bírálata után a czélszerűeknek talált eszközök terjesztése s a mutatkozó szükségletekhez képest új és hasznos tanítási eszközöknek a tanítók által előállítására is. És bár az összes népoktatási intézeteknek ezen célra irányuló ügyeit felkarolja, mégis főszólyt fektet első sorban a megye népiskolai ügyére.

3. §. E végből a tanítóegyesület

a) gyűjtéseket eszközöl a mult idők taneszközei közül;

b) a körülményekhez képest vásárlások által megszerzi a czélra megfelelő tárgyakat;

c) összeállítja a megye területén előforduló terményeknek teljes gyűjteményét, feltüntetve úgy fejlődésük, mint feldolgozásuk egyes részleteit; elkészíti a megye részletes térképét és a megye lakosaira vonatkozó statisztikai kimutatásokat megőrzi;

d) a törvény követelményeinek teljesen megfelelő népiskola taneszközeit és szereit összeállítja;

e) a tulajdonjog fentartása mellett megőrizés és kiállítás végett elfogad minden érdekes és hasznos taneszközt;

f) felhasználja a társadalomban és tanügyi körökben nyilvánuló alkalmakat a tanszermuzeum körébe eső eszmék népszerűsítésére és terjesztésére;

g) gyűjteményét nyitva tartja nemcsak a helyi és vidéki tanférjak, de a közművelődés iránt érdeklődő minden tanügybarát előtt is.

4. §. A tanszermuzeum igazgatását a tanítóegyesületek által a közgyűlésen e célra megválasztott bizottság eszközli, melynek teendői szintén a közgyűlés által hozandó szabályrendelettel állapítottak meg.

5. §. A berendezés és fentartás költségeinek fedeztetésére a megyei tanítóegyesületek tanszertárlati alapot létesítenek, mely az egyesület közpénztáráról elkülönítve kezelendő. A tanszertárlati alap gyarapítására szolgálnak: egyesek pénzádományai, az alap javára rendezett gyűjtések, sorsolások, kiállítások és mulatságok jövedelmei. Továbbá a tanító-

egylet közpénztárából évenként a körülményekhez képest meghatározható összeg. Végre a megye segélye.

Imhol egész röviden a *vármegyei népoktatásügyi tanszermuzeum* hivatalosan megállapított működési köre, feladata, célja, általánosságban szervezete és missziója, mely egyuttal az *udvarhelyvármegyei tanítóegyesület* legújabb (1903-iki) alapszabályzata 4. §. c) és e) pontjaiban foglalt s cikkem elején idézett *projektumnak is gyakorlatilag magyarázó és konkrét irányító kiegészítésül szolgálhat*.

Semper superior, nunquam inferior!

Az udvarhelyszéki néptanító egyelet megalakulása, feloszlása és folytatólag az udvarhelyvármegyei tanítóegyesület hivatalos szervezkedése óta 35 hosszú esztendő mult el s míg a belterjes népoktatásügyi közművelődés ekszpanziv hatása alatt a magyar tanítóság hazánk legtöbb vármegyéjében a népoktatásügynek ugyszólván évről évre Rosetti-kőoszlopokat emelt, intézményes biztosítékokat teremtett és garantált s ezzel saját maga erkölcsi és kulturális értékének is fajsúlyát emelte, nálunk — sajnos, felette sajnos — a hivatalos tanítóegyesületnek alapszabályzatilag, kormányhatóságilag is biztosított egy gyakorlatilag és tudományos szempontokból egyaránt kiválóan fontos népoktatásügyi kulturintézmény, a tanszermuzeum eszméje felett *eredménytelenül, sőt mindezeideig még csak bármi iniciativa nélkül is suhannak el az esztendők*. Pedig ha igaz az, hogy Erdélyben a Székelyföld jogi és történeti hegemóniája a székely népek még véres-verejtékes gazdasági és közművelődési munkájával is és minden megpróbáltatások között is biztosítva fentartandó állampolitikai örökség és ha igaz az, hogy ezt az örökölt politikai felsőbbiséget minden körülmények között kulturfelsőbbséggel kell megalapozni és fentartani, úgy egyuttal kétségtelen, hogy a népoktatásügyi törekvések és így a népoktatásügyi kulturintézmények szervezése és propagálása is ezen alapozási munkálatok közé tartoznak s e munkálatokkal szemben nemcsak a polgároknak lehetnek és vannak is kötelezettségei, de vannak maguknak a népoktatásügyi hivatalos munkásainak, a tanítóknak is és így vannak tehát sajátlag a mi tanítóinknak is a mi saját vármegyénk népkulturális és népiskolai érdekeivel, kielégítést igénylő szükségleteivel, a felismert hiányok pótlásával, valamint az önmagukra (a tanítókra) tartozó kíváncsiságokkal szemben. Ily felismert, de eddigéle pótolatlanul levő hiány, ily kielégítést igénylő, alapszabályzatilag is inaugurált, de eddig kielégítést nem nyert népoktatásügyi és népiskolai érdek az *udvarhelyvármegyei népoktatásügyi tanszermuzeum eszméjének realizálása*. Annál is inkább súlyosabb kötelezettsége ez a *mai* tanítóegyesületünknek, mert vármegyénk a székelység kulturális és gazdasági gócpontja s így az udvarhelyvármegyei tanítóegyesület is a székelyföldi hasonló intézmények között kell, hogy minden irányban megnyilatkozó s példaadó készségével és munkásságával vezető szerepet váltsion ki! E vezetői szerep kiváltásának pedig csak egy módja, csak egy mottója van: *semper superior!*

Az udvarhelyvármegyei hivatalos tanítóegyesület érdemes tagjaihoz itt palam et publice intézett ezen jóakaratu cikkemnek is az a célja, hogy *tanszermuzeumunk* eszméjét felszínre vesse s felköltvén a kétségtelenül ez irányban csak pihenő érdeklődést és tett készséget, az 1903-iki alapszabályzat 4. §. c) és e) pontjainak projektumát a tanítóegyesület küzdelmes és ernyedetlen szakmunkásságának kohóján keresztül a gyakorlati megvalósulás mintájába készítse. És én lelkemből meg vagyok győződve a felől, hogy ha a tanítóegyesület *választmánya* ezen kérdést pozitív alakban előkészíti olyképen, hogy az egyesület jövő évi *közgyűlése* az egész anyagot *kész és konkrét javaslatként* kézhez kapja, úgy az 1907-iki *közgyűlés* minden bizonytalant is fog ölteni a *tanszermuzeum* eszméjének eddig csak *írott igéjére*, mely az alapszabályokban is *immár tizenegy esztendő óta semmi egyéb, csak elvi jószándék, a §-usba életlenül szorított pium desiderium!*

Ilyen irányu akcióra kérem fel e helyről az udvarhelyvármegyei hivatalos tanítóegyesületet és annak *választmányát*.

Semper superior!

Chalupka Rezső

HIREK.

Székelyudvarhely, nov. 25.

A székely ügyről.

— A földművelésügyi miniszter figyelmébe. —

Sajnosan tapasztaljuk a Székelyföldön, hogy mióta megindult a székely akció, mindenfelől osztják a jó tanácsot s hozzák a határozatokat anélkül, hogy gyökeresen lendítenének a székelyek nyomorúságán.

A kormány áldozatkészsége négy év óta hiába ontja áldásait, minden irányban megindult az anyagi és erkölcsi züllés s behegyeződött a most országszerte ismert erdőpanamámban. Abban a meggyőződésben vagyok s lassanként a hatalom és székely akció vezető-férjai is rájönnek, hogy a székelyeken nem kívülről jövő s főleg anyagi javakból álló adományokkal tudunk segíteni, hanem módot kell nyujtsunk arra, hogy a nép maga segítsen önmagán, elsősorban belső, morális erővel.

Igenis önmagunkon kell segítsünk megújodásunkkal, szorgalmunk fokozásával s legfőképpen a régi patriarkális élet visszaállításával.

A munkásosztály, habár 10-szeres munkabért is kap most, mint ezelőtt 10—15 évvel: vagyoni erejében mint sem gyarapodik. A kisebb birtokososztály, habár a sokszor szidott tagosítás által könnyebben kezelhető birtokhoz jutott: a közterhek emelkedése miatt eladósodott. A nagyobb birtokosok munkás és cseléd hiányában, kénytelenek bérbeadni földbirtokukat s a hivatalnokok 4—5-szörös régi bérre sem kapnak cselédet. A régi uapaszamos-osztály és cselédek a gombamódra felszaporodott fűrészgárákhoz tódulnak hallatlan magas napi munkabér mellett. És gyűjtenek-e valamit az 2—5 korona napidíjból? Igen egy szombat estétől hétfő reggelig tartó mulatságra valót. Az iszákosság emészti meg a székely munkások összes keresményét.

Míg a világ összes államaiban s a közel fekvő Ausztriában a legszigorubb törvényeket hozzák az alkohol és iszákosság ellen, nálunk a kih. btk. 84., 85. §-a szab néhány korona büntetést a korcsmárosokra, kik részeg embereknek italt szolgáltatnak ki és iszákosokra, kik nyilvános helyeken botrányt okozó, részeg állapotban jelennek meg.

Azonban vizsgáljuk meg összes szolgabírói hivatalaink indexeit, hogy alkalmazzák-e a paragrafusokat? Indítanak-e eljárást a kihágást elkövetők ellen? Én 12 évi ügyvédi gyakorlatom alatt, naponként látom az uton elhullott, fetregő alkoholistákat, hallom a korcsmákban féktelenkedő, éji nyugalomukat állandóan zavaró iszákosokat: nem tudok esetet a hatósági beavatkozásra. Irjak-e a vallás-erkölcsi élet hanyatlásáról, a művelődési egyesületek iránti teljes apáthiáról, a fényűzésről, a komoly munkától való tartózkodásról, a könnyelmű adósságcsinálásról stb., melyek rohamos emelkedését nem lehet ideiglenes állami kedvezményekkel s anyagi segítségekkel meggátolni, csak csappantani. Nem látom a székely-akció tervei között fölveve a nép-nevelésének, javításának, erkölcsi életének javító eszközeit. Ezek nélkül állandó jellegű segítséget teremteni lehetetlen.

Azért, akik odafigon anketeket hívtok össze, tanácskozástokra rendeljetelek fele egy-egy bátor szavu közséji jegyzőt, bírót, szókimondó papot és tanítót s majd azok felvilágosítanak, hogy miért nincs most jól vetve a székely nép „feje alja” s hogy hogyan lehetne alaposan a jövőre is kiterjedőleg segíteni a mi székelyeinken.

Az 1907. évi állami költségvetés.

Az állam-háztartás 1907. évi költségvetésében a kiadásokban mutatkozó emelkedésnek tetemes része az üzemi kiadások rovására esik, mert az emelkedés az üzemi tevékenység fejlődése következtében áll elő s az üzemi bevételek emelkedésével van ellensúlyozva. Az emelkedésnek majdnem egy harmada pedig személyi járandóságokra esik. Az emelkedés a honvédelmi tárca nélkül 5 634,000 koronára rug. A személyi járandóságok már a folyó esztendei költségvetésben is 234.747,000 koronával voltak előirányozva; hozzáadva ehhez a fenti emelkedést 249.381.000 koronára rug az az összeg, amelybe az állami alkalmazottak (bele nem értve a honvédelmi miniszteriumot, míg annak polgári tisztviselőit sem) fizetése egy évben kerül. Ehhez jön még a nyugdíjak nem csekély összege, amelyek az idén 2.541.000 korona emelkedést tüntetnek föl s teljes összegükben 26.142.000 koronára rugnak. Ezeket is beleszámítva, a fenti összeg tehát 275.523,000 koronára emelkedik. Oly rendkívül terhes összeg ez, mondja a pénzügyi bizottság jelentése, amely kell hogy foglalkoztassa mindazokat akik a magyar államháztartás pénzügyeinek rendezett voltát szívükön viselik. Az állami költség-

vetés tehát évi 275 millió koronával van megterhelve az állami alkalmazottak személyes járandóságának révén. De az államnak személyes természetű kiadásai ennél az összegnél voltaképp sokkal nagyobbak.

Mégis vannak oly igények, melyek elől elzárkózni majdnem lehetetlenség. Itt van első sorban a *tanítók fizetésének rendezése*. Mindenki, aki ismeri azt a nagy nemzeti föladatot, amely a tanítók kezére van bízva; s szembe helyezi vele azt a meg nem felelő fizetést, melyben részesülnek, be kell hogy lássa hogy a kérdést a lehető legrövidebb idő alatt meg kell oldani. A vallás- és közoktatásügyi miniszter be is jelentette a bizottságnak, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslat készülöben van s igen rövid idő alatt abban a helyzetben lesz, hogy azt a képviselőházhoz benyújthatja. S bár odáig nem mehet a fizetésemeléssel, ameddig a tanítók igényeit lelkiismeretlen izgatók fokozni óhajtanák, el fog menni addig ameddig a művelt államok átlaga elment.

El kell készülni arra is, hogy az államvasuti alkalmazottak egy részének jogos igényeit teljesíteni kell. Sem az általuk teljesített munka, sem pedig a nagy felelősség, amely őket terheli, nincsen arányban egyes kategóriákban a fizetéssel, melyet huznak. Gondoskodni kell tehát róla, hogy különösen az alsóbbfokú alkalmazottak javadalmazását, amennyire az ország pénzügyi ereje megengedi, emeljük.

De nem hunyhathunk szemet a bírák és bírósági alkalmazottak jogos igényeinek figyelembe vétele előtt sem. Igaz ugyan, hogy az alsóbb fizetésű fokozatokban lévő bírósági alkalmazottaknak javadalmazását ebben az esztendőben is emelték, de az ország pénzügyi erejére való tekintetből ne mehetünk el odáig, ameddig elmennünk parancsolná a méltányosság. Erre vonatkozólag bejelentette az igazságügy-miniszter, hogy egy törvényjavaslatot fog még a jövő esztendő folyamán a képviselőházhoz benyújtani, mely a bírói szervezettel foglalkozik s e javaslatot oly időben óhajta törvényerőre emelni, hogy a bírák már az 1908-ik esztendőben részesüljenek lehetőleg a fizetésrendezés jótéteményeiben.

Mindez igen sok millióval fogja terhelni az ország költségvetését. Már ez a kilitásba vett új teher is sok óvatosságra ad okot, talán aggodalomra is alkalmas.

Tea-estély. A Jótékony Nőegyesület deczember hó 8-án, (szombaton) a Budapest szálloda nagytermében, — szegények és árvák segélyezésére, — tánczczal egybekötött jótékonycélu teaestélyt rendez. Belépti díjak: Személyjegy 1 kor., Páholy 4 kor., Tanuló-jegy 60 fill. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség. Az estélyen Kónya Sándor zenekara játszik. Kezdeté 7 órakor. A kik tévedésből meghívót nem kaptak e körülményt *Demény* Ferenczné rendező elnöknel jelentsék. A teaestélyen elárúsításra kerülő ételek- és italok árát a rendezőség a legminimálisabba szabta.

Eljegyzés. *Hermann* József homoródalmási kereskedő eljegyezte *Darkó* Eszti kisasszonyt Homoródjánosfalván.

Értekezlet a Szabad Lyceum ügyében. A „Szabad Lyceum“ ügyében a múlt szombaton a főreáliskola tanácskozó termében megtartott értekezleten többen jelentek meg a végből, hogy időszerségének kérdését és mindent, ami annak foganatosítására szükséges megvitassák. Az értekezlet magáévá tette az Udvarhelyi Híradó múlt vasárnapi számában Szabad Lyceum Székelyudvarhelyt cím alatt megjelent tájékoztató vezércikkben körülvonalozott alapelveket és határozatilag kimondotta, hogy a Szabad Lyceumot életbe lépteti, annnyival is inkább, mivel tanárokon kívül 14-en önként vállalkoztak egy-egy felolvasás megtartására, nevezetesen: Dr. *Damokos* Andor, *Pálffy* Jenő, *Ember* János, Dr. *Sebesi* János, *Amberboy* József, *Vajda* Ferencz. Dr. *Himléder* Ákos, Dr. *Paál* Árpád, Dr. *Harmath* Jenő, Dr. *Válentsik* Ferencz, *Becsek* Aladár, *Vári* Albert, Dr. *Pál* Ernő, Dr. *Imreh* Domokos és Dr. *Kovács* Géza. A jelentkezők tekintélyes száma és jól ismert nevük, nemkülönben az a körülmény, mely szerint az egyes felolvasók mind más-más életpálya képviselői, különböző ismeret körökből fogják tárgyakat választani, biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a felolvasások tartalmasak, változatosak és tudományos színvonalon állók lesznek. Most csak a közönségtől, a honorátorioktól, kereskedőktől, iparosoktól, valamint a hölgy közönségtől függ, hogy azokat látogassák, irántuk érdeklődjenek s így erkölcsi támogatásukkal az intézményt életképessé tegyék és meghonosításának feltételeit megteremtik. A felolvasások ingyenesek lesznek és egyelőre vasárnaponként d. e. 11—12-ig fognak megtartatni, mégpedig az áll. főreálisk. tornatermében. Az első felolvasás f. évi deczember 2-ikán délelőtt 11 órakor lesz, a mikor Dr. *Solymossy* Lajos, áll. főreáliskolai igazgató s tanár-köri elnök fog a villamosságról szabad előadást tartani.

A Nőegyleti fillérestélyek. A Nőegyesület első fillérestélye f. hó 28-án lesz a „*Hungária*“ (Sándor István) nagytermében. műkedvelői színi előadás-sal kapcsolatban. Ez első estélyt *Dollni* Róbertné és *Szabó* Andrásné rendezik. Színre kerül: *Virág jakedás*. Dr. *Visky* Károly, *Baranyai* Margit, *Nosz* Ilonka, *Ferenczy* Béla, * * * részvételével. Kezdeté 8 órakor esteve.

A róm. kath. templom belső javítás és díszítésére adakoztak: (11 közlemény) Szentpály Zsigmondné 130. számu gyűjtőívén Gróf H. Székelyhid 20 kor., Szentpály Wanda 7 kor., Cziffra M. Gy.-Szt. Miklós 5 kor., Lázár Fivérek Gyergyó-Sz.-Miklós 5 kor., Ambrus F. 2, Br. Babosné Székelyhid 2, Baranyi I. Székelyhid 2, Farkas G. Csorokly 2, Dövényi Annuska Székelyhid 2, Trattner I. 2 kor., Ifj. Berkovits J. 3 kor., Szebeny Gy. Székelyhid 3 kor., Bloch Gy. Székelyhid 1, Horváth Gy. 1, Stoloscu 1 kor. Összesen 60. kor. — Fülöp Istvánné 88. sz. gy. ivén: Fülöp I. 2, Opra Vilmosné 2, Petter G. Kecskemét 2, Gockler Gy. Kecskemét 2, Kaldobó Józsefné 2, Paál Gézané 2 kor., Mazinger Lászlóné 1, Szarka Tivadarné 1, Szeley Róza Kecskemét 1, Ferenczy Jánosné 1, Veress Károlyné Tasnád 1, Ábrahám S. 1, Kádár Józsefné Élesd 1 kor. Összesen 19 kor. — Schiller Irma urhölgy 121 sz. gy. ivén: Takács Ida 20 kor., Beniczky Kálmán Turocz-Sz.-Márton 10 kor., Dr. Lax E. Turocz-Sz.-Márton 5 kor., Winter L. Póstyén 5 kor., Vári A. 2, N. N. 2, Nosz G. 2, Barthos D. Póstyén 2, Özv. Hodobayné 2, Cserei E. Turocz-Sz.-Márton 2, Boldis I. 2 kor., Moskóczi Margit 1, Moskóczi Ferenczné 1, Bindfeld Ilona 1, Patsch 1, Strasser Marie 1—1 kor. Összesen 59 kor. — Pálmay Jozsefné 54. sz. gy. ivén Pálmay Józsefné 4 kor., Hajdó M. Aranyosmaróth 3 kor., Dr. Szabó Mihályné Dicsőszentmárton 2 kor., Dr. Szabady Lajosné Oklánd 2 kor., Tunyogi Csapó Baróth 1, Constantinesa Oklánd 1, Dr. Papp F. 1, Farkas Gáborné 1, Pollák Ignáczné 1 kor. Összesen 16 kor. A 4 gyűjtőív összege 154 kor. I—X. közlemény összege 10312 kor. 96 fill. Összesen 10.466 kor. 96 fill. Fogadják a nemesszívó adakozók ez uton is hálás köszönetünket. Székelyudvarhely, 1906. nov. 20. Mikes János gróf, főesperes-plebános, bizottsági elnök, Paschek Viktor bizottsági pénztárnok.

Iparosok fillérestélye. A Polgári önk. és segélyző-egylet f. hó 26-iki fillér-estélyét *Hodor* Margit, *Bartos* Teréz, ifj. *Orbán* József és *Nagy* Gusztáv rendezik. Közreműködnek: szaval *Dózsa* Sarolta, felolvas *Pálffy* Aladár, monologot ad elő *Lányi* Imre, énekel *Kovács* Erzsike.

Halálozások. *Gál* Sándor nyug. körjegyző, 48-as huszár-örrmester, életének 68-ik, házasságának 40-ik évében f. hó 19-én jobblétré szenderült. Hült tetemét 21-én helyezték örök nyugalomra általános részvétel mellett Parajdon.

Vass István nyugalmazott unitárius lelkész f. hó 21-én, életének 72-ik évében elhunyt. Halálát gyermekei *Vass* Albert gyógyszerész nejevel, *Vass* Klára, Dr. *Vass* Miklós tanár nejevel gyászolják.

Kivonat a m. hiv. lapból. Rühkór megszűnt a lovak között Etéd községben. — *Müller* János kaczai lakosnak 3 éves sötét pej herélt csikója f. évi október 27-én a községi legelőről ismeretlen módon elveszett. Hátsó bal czomján a kancza égési jellel bir. — *Orbán* Márton kápolnásfalvi lakosnak 1 drb fehér, 2 évet töltött fehér-szőrű ökörtulka, a miklósfalvi erdőből elveszett f. évi május havában.

Képviselőtestületi tagválasztás. Székelyudvarhely város képviselőtestületéből a 86. XII. t. cz. 141. § a értelmében kilépett 15 éves kisorsolt 5 tag helyének választás utján való betöltése, Dr. *Damokos* Andor alispán intézkedése folytán, deczember hó 3-ikán fog megtörténni. A választás helye a városház nagyterme. Kezdeté 9 órakor.

Gazdasági tudósító. A földmívelésügyi miniszter Udvarhelyvármegye székelykereszturi járására nézve *Gagyi* Lajos etédi lakost a gazdasági tudósítói tisztelt bizta meg.

A sorozások eredménye. A sorozások Udvarhelyvármegyében, mint jelentettük, folyó hó 10-én megkezdődtek. 10—14-én *Oklándon* tartatott meg a sorozás, amidőn a bizottság elnöke Dr. *Damokos* Andor alispán, illetve *Ádám* Albert főjegyző, katonai részről *Freyberger* Miksa cs. és kir. őrnagy és *Lázár* Károly honvéd alezredes voltak. Tagjai voltak továbbá a bizottságnak *Szabady* Tivadar főszolgabíró, Dr. *Lengyel* József m. főorvos, Dr. *Szabady* Lajos járásorvos. A felhívott 673 hadköteles ifjúból bevettek 214-et, mely így oszlik meg: közös 136, honvédség 42, póttartalék 30. *Székelykeresztúron* 17, 19—23-ikán történt meg a sorozás, az előbbi bizottság és *Gálffy* Kálmán főszolgabíró részvételével. A felhívott 930 hadkötelesből előállott 500 egyén, kik közül bevettek 239 egyént. *Székelyudvarhely* városnál a sorozás holnap, hétfőn tartatik meg.

A textil-ipar Székelyudvarhelyen. Mint velünk közlik *Rápolti* és *Társas*, Székelyudvarhelyen hat év óta fenálló szövőgyár üzemét lényegesen kibővíti. A változást *Barcsay* Károly jól ismert tekintélyes kereskedőnk e vállalatba való belépése idézte elő, mi által ezen szövőgyárnak kereskedelmi része

oly kiegészítést nyert, hogy haladása és fellendülése feltétlenül biztosítva van. *Rápolti* Károly és *Tóth* Márton a gyár eddigi szakszerű vezetői eddig is igen szép gyártmányaikkal minden téren elismerést arattak. Ezen vállalat tudtunkkal egy nagyobb szabású szövőgyár létesítése végett, a városi tanácshoz kérést adott be, egy alkalmas telek átengedése iránt. Hisz-szük, hogy a városi tanács ezen kérést pártolól fogja a városi képviselőtestület elé terjesztetni, hol is a városatyák a hazai ipar fejlesztése érdekében mindent elfognak követni, hogy iparunkat emeljék és támogassák. Részünkről pedig csak gratulálhatunk e vállalatnak és kívánjuk, hogy mielőbb nagy hírnévre vergődve, városunk egyik büszkesége legyen.

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselő testülete tegnap délután tartotta második rendes közgyűlését *Gotthárd* János polgármester elnöklété és a tagok élénk érdeklődése mellett. A közgyűlés megnyitása után *Vajda* Ferencz képv. testületi tag intéz kérdést a polgármesterhez, a rendőrök nyugdíj szabályrendeletének ügyében. A polgármester azon válaszáat, hogy azt elkészítette, jelenleg kihirdetés alatt áll és a deczemberi közgyűlésben előterjeszti, úgy a felszólaló, mint a közgyűlés tudomásulvette. Dr. *Kovácsy* Albert a községi-iskola államosításának előkészítését sürgeti meg. Polgármester válaszul adja, hogy az ez ügyben a miniszterhez intézendő memorandum jelenleg elkészítés alatt áll, s azt már a legközelebbi közgyűlés elé terjesztheti. *Sándor* Mózes e kérdésnél, miután az írásbeli tárgyalás későre vezet eredményre, szükségesnek tartaná, hogy a minisztert avégett keresse meg a közgyűlés, hogy egy szakértőjét leküldje, s a város ezzel a kiküldötttel állapodjék meg. Ez ügyben a memorandum tárgyalásakor határoz a közgyűlés. *Gyertyánffy* Gábor az utcák gyarló világítását teszi kritika tárgyává, mely a forgalmat veszélyezteti. Szükségesnek tartja jövő évi szerződés megszorítását. Dr. *Válentsik* Ferencz előtte szóló jogos kritikáját teljesen elismeri. Szükségesnek tartja, hogy a világitásra vonatkozó szerződés, tekintve azt, hogy a vilámlávilágítás a jövő évben csak elkészül, rövidebb időre köttessék meg. A polgármester szintén ilyen értelemben nyilatkozott. *Hlatky* Miklós a mezőőrök beállítását sürgeti, mivel annak hiányában a birtokosokat lényeges károk érik. Szükségesnek tartja, hogy a társaskocsik az iparhatóság alá rendeltessenek, mivel ennek hiányában a Szejke-kocsival sok visszaélés történt. A polgármester Dr. *Válentsik* Ferencz felszólalása után, kijelenti, hogy a kérdéses szabályrendelet elkészítése iránt intézkedik. Dr. *Mezei* Ödön a városon előfordult súlyos skarlát betegülési eseteket a köztisztaság hiányának tulajdonítja. A szegletek, félrébb eső terek a piszkosságtól megközelíthetetlenek, a járda folyókák alatt felgyülemlett kloaka megfertőzi a levegőt. Szükségesnek tartja azok tisztántartására szigorú intézkedés történnék. *Szombatfalvy* Lajos főkapitány válaszlól a felszólalónak és kijelenti, hogy a folyókák kitakarítását már többször elrendelte, egyébiránt ujabban intézkedik. A polgármester a mezőőrök beállítását a maga részéről is szükségesnek tartja, azonban a kis fizetés következtében arra ember nem akadt. Ezután Dr. *Solymossy* Lajos a tárgysorozati rendre vonatkozólag tett javaslatot, melyet a közgyűlés elfogadott. Áttérve a tárgysorozati ügyek tárgyalására polgármester mindenekelőtt Dr. *Pál* Ernőt felkérte a tisztügyész helyettesítésére. *Gotthárd* János polgármesternek folyó év első felére szóló jelentését tudomásul vette a közgyűlés. A megye alispánjának a városi legtöbb adót fizetők névjegyzéke ügyében tett módosítását, szintén tudomásul vették. A tanács azon javaslatát, mely szerint egy építésmérnöki állás rendszeresítették, elfogadták, s a mérnök részére 2800 kor. fizetést és 600 korona lakpénzt a költségvetésbe felvenni határozták. Lapunk zártakor a gyűlés folyik.

Szegény gyermekeknek. Kimutatás, a jótékony nőegyesület által, a szegény tanuló gyermekek felruházására gyűjtött adományokról: *Damokos* Andorné 5 k., Özv. *Szabady* Ferenczné 4 k., *Homolay* Lajosné 3 k., *Bodolla* Gáborné 2 k., *Fejes* Áronné 2 k., özv. *Ugron* Istvánné ruha, *Gönczi* Lajosné ruha, *Steinburg* Ottoné ruha, *Tibor* Páncsika 4 k., id. *Szakács* Károlyné 2 k., dr. *Mezei* Ö. 2 k., N. N. 1 Deák J. 50 f., *Papp* M. 50 f. *Kassay* Józsefné gyermek ruha, *Pálffy* Aladárné 50 f., *Pap* Andrásné ruha, *Baranyai* Gyuláné 2 k., *Demény* F.-né ruha, *Szölösi* Samuné 2 k., *Gyarmathy* Ferenczné ruha, dr. *Solymossy* Lajosné ruha, dr. *Nagy* Samuné 5 k., *Lányi* Imréné ruha, *Hlatky* Miklós 2 k., *Szabó* Árpádné 2 k., dr. *Válentsik* Ferenczné 2 k., *Demeter* Dénesné, *Heitz* Vilmosné, *Urbányi* Istvánné, *Görényi* Károlyné, *Lengyel* Józsefné, *Pál* Ernőné 2—2

k., Balázs Ignáczné 50 f., Borosnyai Pálné 2 k., özv. Szarkáné 1 k., Florián Kristófné 2 k., N. N. 1 k., Szabó Gy. 50 f., Vajda Ferenczné, Soó Rezsőné, Ugron Lázárné, Becsek Aladárné, Simó Mátyásné, Rözler Károlyné 2—2 k., H. y. 1 k., Egyed Balázs-né ruha, Teichner Jakabné 2 k., Vajda L. 3 k. és ruha, Bagossy Béláné ruha, N. N. 1 k. és ruha, N. N. 2 k., Klein G. 5 k., Barabás 2 k., özv. Kovácsné 1, Kovácsy Albertné 2, özv. Csehélyné 1 k., Nosz Gusztávné ruha, László Domokosné 2, Betegh Pálné 2, özv. Szakács Mózsné 1, Fás Gy. 5, Ferenngel Gyuláné 2, G. B. né 1 k., Dragomán ruha, Szabó A. né 1, Kovácsné 1 k., Riemer Gusztávné ruha, Dollai Róbertné ruha, Dorosné 2, Barabás Jenőné 2, Sándor Mózsné 2, Nagy Kálmánné 2, özv. Becsek 1, Némethné 1 k., Voith Gerőné ruha, özv. Gál Jánosné 2 k., Toravszán Pompilné 60 f., Stratzinger Emilné 2 k., Konez Árminné, S. J. Gáspárné ruha, Szabó A. 1 fiu ruha, Horváth Károlyné 2, Fekete Manó 2 k., özv. Groák Béláné ruha, Dózsáné 1 k., Mihály Jánosné 1 k. és 2 kis ruha, Mátéffy Domokosné 2, Szabó Nándorné 1 k., Tamás Albertné ruha, Martinovits Szilárdné 1, Molnár Károlyné 1 k., Emberi Árpádné, Persián Jánosné, Csanády Zalánné ruha, Maráth Józsefné 1 k., Amberboy Józsefné, Sterba Ödön 1—1 kabát, Barsay Károlyné 2, Imreh Domokosné 2, Dorner Béláné 3, Ugron A. 3, Félegyháziné 2, N. N. 2 k., N. N. 40 f., Tamás B. 1 k., B. A. 50 f., Székely Dénes ruha. Összesen 150 k és 30 ócska ruha darab.

TÖRVÉNYSZÉK.

Az „önzetlen“ sajtó.

A gyászos emlékü Fejérváry-kormány Udvarhelymegyébe főispánul Ugron Jánost küldte ki, kit a Bánffy-kormány alatt éppen ellenzéki magatartásáért csaptak el az alispáni székből. Ugron ezen érthetetlen vállalkozása megdöbbentést keltett, s ez késztette az „Udvarhelyi Híradó“-t, hogy megkérdezze Ugron Jánost szándékát illetőleg. Ez intervjut azután mult év november 5-iki számunkban közöltük s egyben vezércikkben érdeme szerint méltattuk Ugron azon tévedését, hogy az abszolút császári akarat érvényesülését mindenha képviselő Fejérváry szolgálatába szegődött. Az intervjú megjelenése félreértésekre adott alkalmat s éppen ezért lapunk szerkesztője a lapszám megjelenése után 2—3 nap múlva tartott 40-es bizottsági ülésen a dolgot részletesen ismertette, kijelentve, hogy egy intervjú megjelenése semmiesetre sem képezhet és nem képez irányváltást a lap eddig folytatott politikájában. A 40-es bizottság ezt tudomásul vette, azonban a Sz. Udv. cz. lap, noha erről tudomással birt, érthető és jól ismert okokból sietett azt elefánttá felfujni s szerkesztőnk ellen a legszemérmetlenebb támadást intézni, melyekért szerkesztőnk a bíróságnál keresetét elégtételt, bűnvádi feljelentést téve Betegh Pál, mint a Sz. Udv. lap társszerkesztője ellen. Ezen ügyben még meg sem hozhatta a bíróság ítéletét, a Sz. Udv. cz. lap már januárban újra elérkezettnek látta az időt, hogy iránnyunkban táplált jóindulatát kitálalja. Történt ugyanis, hogy a megye hivatalos lapját, mint előnyösebb ajánlattevő, lapunk nyomdája nyerte el, a mely alkalmából a megye alispánja körrendeletet adott ki, figyelmeztetvén a községi előjáróságokat, hogy — tekintve azt, miszerint a hivatalos lap új szerződése értelmében a Sz. Udv. cz. lap megszűnt felhivatalos lap lenni — sem egyik, sem másik lapra előfizetni nem tartoznak. A Sz. Udv. ebben a sajtószabadság korlátozását látta, ellenben mi, — noha rólunk is csak ugy szó volt — nem; azt azután egy rövidke napi hír keretében meg is irtuk, megjegyezvén, hogy az addigi szerződés értelmében a községek a Sz. Udv. cz. lapot ingyen kellett volna, hogy kapják. Hát hisz ez nagy baj volt, mert a Sz. Udv. cz. lap ezért egész egyszerűen tudatlannak, hülyének, arcátlanoknak jelentett ki, a miért mi újra bűnvádi feljelentést tettünk ellene, mire ő viszonzódat emelt.

E két ügyben mondott f. hó 23-ikán ítéletet a helyi kir. törvényszék. A bíróság elnöke Demény Ferencz kir. törv.-bíró, tagjai Graffius Károly kir. törv.-bíró, Deák Lajos kir. albíró voltak. Jegyző Szopos Gáspár volt. A tárgyaláson mindvégig Révffy Zoltán kir. ügyész is jelen volt. Lapunk szerkesztőjét Dr. Kovácsy Albert ügyvéd, orsz.-gy. képviselő képviselte. Elnök a feleket miután az általános kérdésekre nézve kihallgatta, az összes inkriminált hírlapi cikkeket felolvasását elrendelte. Ennek megtörténte után Becsek Aladár, lapunk szerkesztője adta elő azon okokat, melyekért Betegh Pál ellen feljelentéseket tett. Elmondta az intervjú történetét és annak a 250 példányának a megvásárlását, melyben az intervjú megjelent. Ezért a 250 példányért a kiadóhivatalnak 40 koronát fizettek, már pedig azt feltételezni, hogy ezzel a lapot megvásárolták, naivság, sőt még ennél is több. Hogy lapot nem emnyi-

vel vesznek meg, azt Betegh Pál jól tudja, tudja még pedig len saját praxisából. Hiszen a Sz. U. című lap, melynek „önzetlenségét“ Betegh Pál annyiszor emlegeti, akkor lett 48-as lap, mikor a mult év nyarán a Sz. Udv. lapot egy szerkesztőség vette át, amely neki fejenként évi 800 korona fizettséget biztosított szerződésileg. Tehát a lap hazafisága csakugyan pénzen lett vásárolva. Az „önzetlen“ Sz. U. című lap még a legutolsó pillanatig is hetenként többször takarított Hollaki főispán körül, mert hát akkor ő volt a nap s az „önzetlenség“ ezt így kívánta, azonban első közt sietett a távozó oroszán nagyot rugni, mikor a 48-as részről anyagilag biztosítva volt. Ez „önzetlen“ hazafias lap volt az, mely a Hollaki-éra egyetlen 48-as tisztviselőjét, Gróf Lázár Adámost kivégezte, mert így kívánta az „önzetlen hazafiság.“ Hogy szóló intenciója tiszta volt, bizonyítja az a két levél, melyet a lap fő- és társszerkesztője hozzá akkor intézett, melyben megvannak győződve, hogy „a lap nem változtassa meg irányát s a nemzeti ügynek továbbra is becsületes harciosa lesz.“ Ezt a lap minden egyes száma be is bizonyította, hisz cikkeikkel ma is ugyanazon urak tisztelik meg az Udvarhelyi Híradót, kik azelőtt irtak bele. Azonban hiába ezen kompetens vélemények, hiába szólónak a 40-es bizottság ülésén tett kijelentéseinek, a Sz. Udv. című lap a nagy dobogóra verte s az önzetlen hazafiság köpöcséjébe burkolózva, a leggyalázatosabb támadásokban részesítette szót. Ezen dolgok készítették szót a bűnvádi feljelentés megtételére. Ezután Betegh Pál tett egy pár megjegyzést, mire a bíróság a bizonyítási eljárást befejezettnek jelentette ki s felhívta Dr. Kovácsy Albert ügyvédet vádbeszéde megtartására. Dr. Kovácsy tömör beszédben ismertette a támadások alaptalan és bűnös voltát, mire Betegh Pál kezdte felolvasni vádbeszédét egy ujnyi vastag füzetből. A bíróság ugy egy jó fél óra múlva megelégedte a felolvasást s rövid tanácskozás után, utasította vádlottat, hogy védekezését beszédben tegye meg, mivel a Perrendtartás 314. §-a csak vádbeszédéről és nem felolvasásáról emlékezik meg s könyvét csak mint jegyzetet használhatja, egyben utasította arra is, hogy a tárgytól ne kalandozzék el. Az utasítás nem használt s vádlott még egy jó fél óráig elolvasgatott könyvéből, melynek végeztével a bíróság az ítélet kihirdetését délutánra tűzte ki.

A kir. törvényszék egy órai tanácskozás után a következőleg ítélt: Becsek Aladárt az ellene emelt vád alól felmenti, ellenben Betegh Pált a Btkv. 258. §-ában körülírt és a 259. §-a szerint minősülő rágalmazás vétségében *bűnösnek mondja ki* s azért a 92., 96., 99. és 102. §§. alapján, nem fizetés esetén 25 napi fogházra átváltoztatható 500 korona fő- és 50—50 korona, 5—5 napi fogházra átváltoztatható mellékbüntetésre elítéli; kötelezi továbbá 100 korona költség megfizetésére s elrendeli, hogy az ítéletet a Sz. Udv. cz. lapban tegye közzé. Főmagánvádló az ítéletben megnyugodott, ellenben Betegh Pál felebbvezést jelentett be.

Egy meghívó epilógusa. A nyár folyamán történt, hogy a helyi Tulipánkert szövetség táncmulatságot rendezett, melynek elkészítésével a lap nyomdája bízott meg. A meghívókhoz, mely teljesen díjtalanul lett szállítva, egy, még négy évvel korábban rendelt csehországi gyártmányu papírt használt fel a nyomda, melyből tekintve azt, hogy a meghívó díjtalanul szállított s a papír raktáron volt, a csehnek produktív haszna nem volt. E dologból egyáltalán nem csináltunk titkot, s azt szívtében-hosszában el is beszéltük. Lehet, hogy innen tudta meg a dolgot a Sz. Udv. cz. lap, elég az hozzá, hogy jó fogást szimatolt, melylyel a lap nyomdájának tisztességes hírnevét sárral piszkolhatja be, s jul. 31-iki számában, noha a lap volt fel. szerkesztője útján pozitív tudomást szerzett arról, hogy a papír már évek óta van raktáron, olyan támadásban részesítette lapunk szerkesztőjét, milyenben még a helyről is csak kevés alkalommal volt része. „Utzéli verkiisnek“ mondta, „ki a szerint muzsikál, hogyan megfizetik“; „karóba kellene húzni az ilyen alakot“; „hitvány bécsi vigéc“ stb. stb. Szóval távolról sem a jó izléssel és tisztességes üzleti elvekkel egyező epithetonokkal tisztelt meg. E támadás folytán szerkesztőnk a tulipánkertnél viselt jegyzői állását az elnökség rendelkezésére bocsátotta, s egyben megtette a bűnvádi feljelentést Betegh Pál ellen. A tulipánkertszövetség a lemondást nem fogadta el, ellenben Dr. Hiniéder Fels Ákos ügyvéd úr a Sz. Udv. cz. lap akkori fel. szerkesztője, ezen és hasonló támadásokért, éppen az említett tulipánkert gyűlésen kijelentette, hogy a laptól megvált. A bűnvádi feljelentés alapján bevezetett vizsgálat rendén a kérdéses cikkért a felelősséget Neményi Vincze, Betegh társa vállalta, s így az eljárás ellene tetetett folyamatba. E bűnügyben mondott ítéletet a helyi kir. törvényszék tegnap tartott főtárgyaláson. A bíróság elnöke Demény Ferencz, tagjai Dr. Voith Gerő és Graffius Károly törv. székíri bírák voltak; jegyző Szopos Gáspár törv. székíri aljegyző volt, míg az ügyészség részéről Szabó

István kir. ügyész volt jelen. Főmagánvádlót Dr. Kovácsy Albert ügyvéd képviselte. A felek meghallgatása után, Dr. Kovácsy Albert tartotta meg vádbeszédét, melyben a támadás nemtelen voltát élénken bizonyította. Ezután a bíróság rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, mely szerint *Neményi Vinczét a Btkv. 258. §-ában irt és 259. §-ában minősülő rágalmazás vétségében bűnösnek mondja ki* és ezért a 92. §. alkalmazásával nem fizetés esetén 30 napra átváltoztatható 300 korona fő- és 10 napi fogházra átváltoztatható 100 korona mellékbüntetésre ítéli, valamint a felmerült 60 korona költségek megfizetésében is elmarasztalja.

TÁVIRATOK.

Budapest, november 24.

(Érk. d. u. 5 ó.)

Országgyűlés.

A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnökölt. Bemutatja a főrendi ház átiratát, mely szerint a főrendi ház a hozzáküldött törvényjavaslatokat megszavazta.

Követkeezett a költségvetés folytatólagos tárgyalása.

Belügyi tárczánál Szalay László előadó elfogadásra ajánlja a belügyi tárcza költségvetését. Összehasonlítja a tárcza 1907. évi költségvetését az ideivel, konstatálva, hogy a jövő nagy haladást jelent a belügyi igazgatásban,

Ezután Brediceanu Koriolán (nemzetiségi) beszélt hosszasan, kijelentve, hogy bizalmatlansággal viseltetik a belügyminiszter iránt, mert a közigazgatásban még mindig a régi rendszer dül. A belügyminiszter szerinte türelmetlen a nemzetiségekkel szemben. Majd beszél a választási rendszerről és sürgeti az általános szavazati jogot, mely elkerülhetlen. Majd polemizál Vázsonyival és Bathányival, azt igyekezvén bizonyítani, hogy bár ő románnak született, mégis mint igaz magyar hazafi hiva Magyarországot önállóságának és függetlenségének. Kívánja, hogy vizsgálják meg a nemzetiségek programját és a mennyiben az jogos, elégsék ki.

A belügyi tárcza költségvetését megszavazza. Szünet után Hodzsa Milán beszélt.

A függetlenségi delegátusok.

Függetlenségi párt delegátusai ma délben értekezletet tartottak, a melyen megbeszélték a pártnak delegációban való magatartását.

Holló Lajos rámutatott arra, hogy a függetlenségi párt elveit igyekezni kell érvényre juttatni delegációban is és ezért biztosítani kell ott is a függetlenségi párt többségét.

Az udvar Budapesten.

Gizella bajor hercegnő, királyunk leánya, ma délután Budapestre érkezett. A pályaudvaron a hercegnőt a király és József főherceg fogadta kíséretével.

Megérkezés után királyi palotába hajtottak, hol délután Gizella hercegnő tiszteletére 24 terítékes udvari ebéd volt, melyen uralkodóház itt időző tagjain kívül a kíséretnek is résztvettek, Aehrenthal báró külügyminiszterrel együtt, ki ma délben érkezett Budapestre és délután folyamán kihallgatáson volt a királynál.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája

Sz. 1242—906. szb.

Árlejtési hirdetmény.

Kápolnásfalu község tulajdonát képező Homoród fürdőn három régi épületnek lebontása jogerős szolgabírói határozattal kimondatott. Minthogy a község a határozatot végre nem hajtotta, a kérdéselt épületek hivatalból fognak lebontatni.

Felhivatnak mindazok, a kik a lebontás eszközésére vállalkozni akarnak, hogy 10% bántpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatukat folyó évi december 12-én, déli 10 óráig a szolgabírói hivatalban adják be. Az ajánlatok felbontása ugyanakkor fog eszközöltetni s a vállalat a legkevesebért vállalkozónak kiadatni.

Bővebb felvilágosítást a hivatalos órák alatt a szolgabírói hivatalban nyerhető.

Székelyudvarhely, 1906. november 18.

Demeter Lőrincz,
főszolgabíró.

Sz. 5461—906. kzs.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy az 1886. évi XXII. t. cz. 141. §-a értelmében kilépett 15 és kisorsolt 5 városi képviselőtestületi tag helyeinek választás utjánai betöltése a vármegye alispánjának idei 8454 szám alatt kiadott intézkedése következtében f. évi december hó 3-ik napjára tüzetett ki.

A választás kerületenként történik.

Az I-ső választó kerületet képezi a Vargapatak jobb oldalán elterülő városrész. Ezen terület által 10 rendes és 5 pót tag választandó, választási hely a tanácsház nagyterme.

A II-ik választókerület képezi a városnak a Vargapatak baloldalán elterülő része és a szombat-falvi rész.

Ezen kerület által szintén 10 rendes és 5 pót-tag választandó, választási hely a régi városház nagyterme.

Választás említett napon reggeli 9 órakor veszi kezdetét és délután 4 óráig tart.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1906. nov. 23

Gotthárd János,
polgármester.

Fogorvos Perl József

(American Dentist)

Székelyudvarhelyre megérkezett.

Lakása: „Budapest“-szálló.

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém n. é. közönséget értesíteni, hogy ujonnan berendezett

fűszer-, festék-, fonal-, színes fejtő-
és csemege üzletemet

Deák-tér 15. szám alatt
megnyitottam.

Ajánlom legfinomabb minőségű kávéimat u. m. Jamaikai, Cuba, Ceylon, Portorico, Quatemala, valamint különböző gyöngykávé fajaimat, finom olasz rizseket, valódi Neuman-féle aradi liszteket, továbbá Előpataki, Kászoni, Székely Selters és Baross-forrás ásványvizet, mindennemű olajak, festékek, magyar gyártmányú szoba padló-mázak, legfinomabb kristály tiszta szagtalan petrolumot stb.

Midőn a nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kérem, szolid árait, valamint pontos és előzékeny kiszolgálásról nagyrabecsült vevőimet biztosíthatom.

Alázatos tisztelettel

Hánn József.

Szakvélemények

az „Esterházy Cognac“-ról.

A magy. kir. műegyetem borászati laboratoriuma által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitűnő minőségűt és a francia cognacokkal vetekedőt legjobban ajánljhatjuk.

Dr. Tauffer Vilmos
egyetemi tanár.

Dr. Kétly Károly
egyetemi tanár.

Dr. Stiller Bertalan
egyetemi tanár.

Dr. Angyán Béla
egyetemi tanár.

Dr. Réczey Imre
egyetemi tanár.

Dr. Poór Imre
kir. tan., egy. tanár.

Dr. Pertik Ottó
egyetemi tanár.

Dr. Báron Jónás
egyetemi tanár.

Az ESTERHAZY COGNAC minden előkelő fűszer- és csemegekereskedésben kapható.

Gyári raktár: **Oláh Ferencz és Társa** vas-kereskedése **Segesvár.**

Vásároljon kellő időben

egy

„MINIMAX“

kézi tűzoltó készüléket, azonnal használható s bárki által kezelhető.

Tűzoltó és katonai parancsnokság, magánházak, üzlethelyiségek, raktárak, színházak, kórházak, hivatalok, iskolák, malmok, gyár és fűrésztelpek és mindenféle intézeteknek

elkerülhetetlen!

Használatával nagy tűzveszélyek elkerülhetők, mit a f. hó 17-én délután a Batthyányi-téren tartott próba beigazolt.

Főképviselet: **Leonhard József**
Segesvárt.

Előjegyzéseket és megrendeléseket szíveségből átvész Rösler és Gábor cég.

Uj divat-raktár!

Van szerencsém a nagyérdemű helyi és vidéki közönség szíves tudomására hozni, hogy

Batthyányi-tér 6. sz. alatt

(Frölich-féle házban)

ujonnan berendezett

női- és férfi divatáru-raktárt
nyitottam.

Hazai gyártmányú árukat dus választékban tartok raktáron, u. m. barhet, flanel, tennis, velur, kreton, voal, szatin, batiszt, delén, szöttes, oxford, továbbá francia, angol stb. ruhaszövetek és posztók, bélés, ruhadíszek, trikók, harisnyák, barhet szövet, berlini stb. kendők, szőnyegek, paplanok, selymek stb.

Kiváló jó minőségű férfi ingek, gallérok, valamint parfümök, szappanok, fogporok és paszták, hölgyeporok és számtalan itt fel nem sorolt áruk dus választékban és előnyös áron állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Midőn a vásárló közönséget uj üzletem megnyitására értesítem, kérem szíves bizalmát és pártfogását, melyet én nemcsak szolid és pontos kiszolgálással, de olcsó áráimmal is igyekezni fogok kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

Schiroky Ágoston.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller

pótléka
egy régióknak bizonyult háziszert, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernak bizonyult köszvény, csúznál és meghűlések, néli, bedörzsölés képpen használva. **Figyelmeztetés.** Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegygyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80. K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Richter gyógyszerész az „Arany oroszlanhoz“, Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Miért?

törekszik ma mindenki régi varrógépén
tuladni és helyette

PFAFF-gépet beszerezni!

Mert a régi kellemetlenségek egész sorától szabadul meg egy eredeti **Pfaff gép** beszerzése által. A **Pfaff-gépek** tudvalevőleg családi használatra és ipari célokra, valamint a divatos műhímzéshez is, mint a jelenkor legjobb gépei vannak elismervé.

Azért a más gyártmányú gépeknél való összehasonlításnál mindig figyelembe veendő a Pfaff-gépek által elért magas tökéletesség pazar felszerelés, a szolid és célszerű ujitások, mely teljes biztosítékot nyújt a gépek kifogástalan és értékes voltáért.

Kitűnő hírnévnek örvendő és kiállításokon első díjakat nyert

Óriásviragu Japán

Chrysanthemumaimból

válogatott 10 legszebb fajból álló

diszgyűjteményt

csomagolással együtt

6 koronaért ajánlok.

Valamennyi cserépben tenyésztett erőteljes példányok, a melyek november havában gyönyörű virágzatot fejlesztenek!

MÜHLE ÁRPÁD

kertészeti telepe

TEMESVÁRT

Árpád-telep 22.

Írnokot, szép író, gyors munkást, ki lehetőleg irodákban volt alkalmazva vagy kereskedelmi ismeretekkel bir s lehetőleg németül is tud, írásbeli ajánlkozás alapján — melyben fizetési igénye közlendő — azonnali belépésre elfogad

Koncz Ármin gyógyszerész Helyt.

Székely Kristály

„Kamilla“-forrás

A Kárpátok gyöngye!

Természetes ásvány-
gyógyborviz!

Főraktár Székelyudvarhelyt:

Gál János Utódánál.

Kapható még:

Gyarmathy Ákos, Haáb és Heitz, Tamás Balázs, Bagó Gyula, Szentpétery Gergely kereskedésében — valamint minden vendéglőben és étteremben.

A Kárpátok gyöngye!

Szerves anyagoktól mentes!

A „Székely Kristály“ a legjobb borviz

A „Székely Kristály“ a legjobb borviz

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

karácsonyi és ujévi

BAZÁROM

a legmesszebbmenő igényeknek megfelelő kiállítással

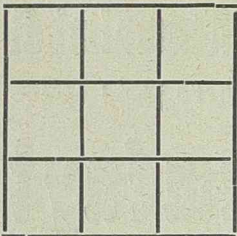
Piacz-tér

Szenkovits-féle üzlethelyiségben nyitottam meg.

Kiváló tisztelettel **DRAGOMÁN S. J.**
Ifj. Dragomán Domokos.

KONCZ ÁRMIN Sz.-udvarhelyt

nagy öl fája 8 köbméter
2-2 Mtr. 20 ctm.
..... hosszu fából

Tiszta 8 köbméter
Rádás még 0.8 köbméter
Lesz a 8-8 köbméter ára:

22 forint

1 □ fa 2 frt. 50 kr.
Olcsóbb 20%-al.

Ugyanigy viszonzik a meter öl fa is az itteni hosszu öl fához. Mivel a rövidebb fa tömörebben összerakható, azért az állami, megyei, törvényszék stb hivataloknál csak ilyeneket fogadnak el ilyeneknek a megrendelését ajánlom

KONCZ ÁRMIN.

Valódi ólomzárolt luczerna és heremag.
Erfurti vetemény- és virág-magvak.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy üzletemet áthelyeztem az Alsó-piacz-térre, a szent Ferenczrendi barátok temploma közelében levő, ujonnan épült

Frölichné-féle helyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban rizsek, kávék, tisztított petroleum, porcellán, üveg, gyermekjáték, d'izműárak, függő, fali, és asztali lámpákban. Aradi lisztokban stb. stb.

Mindig friss fűsze árak tisztán kezelve.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni. — Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY

Ablaküveges- és képráma-készítés.

Nagy raktár Baross, Borszéki és Kaszoni vizekben.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Részvénytárs.

Székelyudvarhelyen a fő-,
valamint a Székelykereszturi és oklánd
fióktintézeténél

elfogad betéteket

évi 4% kamatoztatás mellett, (a tőke-kamatadót az intézet sajátjából fizeti).

Kölcsönöket ad

váltókra évi 7%

betáblázott kötelezvényekre évi 6%
kamat és lejáratonként 20 fil. díj mellett
(ez idő szerint.)

Bevált sorsjegy- és érték-
papír-szelvényeket.

Az igazgatóság.

Van szerencsénk ezennel tudatni, hogy a brassói piacon, egyik üzleti helyiségünkben a legújabb módszer szerint, motor-üzemre

Kávé nagy-pörköldét

rendeztünk be.

Miután utóbbi időben a pörkölt kávé fogyasztása Erdélyben is emelkedett és a t. közönség a pörkölt kávé fogyasztásával járó takarékoságot és kellemességet elismerte, ezen új üzletággal való foglalkozásra határoztuk el magunkat. Nagy bevásárlások, a legjelesebb fajták kiválasztásával és a leggon-dosabb eljárás a pörkölésnél azon helyzetbe juttattak, hogy mindenkor versenyképesek lehetünk, miért is nagybecsű pártfogását és próbarendelményét kérjük. Imár azon helyzetben vagyunk, hogy naponta frissen pörkölt kávé kifogástalan minőségben a legkülönfélébb fajtákban és mérsékelt árak mellett birunk kiszolgálni.

Árjegyzékkel és mintával szivesen szolgálunk és kívánatra bérmentve megküldjük.

Kiváló tisztelettel

Hesshaimer J. L. és A.

fűszer- és gyarmatáru kereskedés

a „Fehér oroszlánhoz” Brassóban

A'apittatott 1843.

A m. kir. szőlőtelepeken termelt

és a budafoki m. kir. pinczesteri tan-folyam által kezelt s a m. kir. földmivelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából

magyar gazdák vásárcsarnok raktárszövetkezete

székelyudvarhelyi fiókjánál
következő, hivatalos vizsgálaton átment

BOROK vannak raktáron:

	Fogy. adóval együtt	Fogy. adó nélkül
Magyarigeni Riesling	80 fillér	70 fillér
Mézes fehér	65 fillér	55 fillér
Siller szekszárdi	47 fillér	37 fillér
Fehér asztali	52 fillér	42 fillér
Hegyaljai asztali	78 fillér	68 fillér
Villányi vörös 1900 évi	88 fillér	78 fillér
Tolcsvai szomorodni 1900 évi	155 fillér	144 fillér

Palaczk borok: Zöld sylvani, Magyarigeni Som, Kecskeméti Auvergnas Gris Farczali Furmin stb. fajta kitűnő palaczk borok a legolcsóbban kaphatók.

Megrendelésre bármely faj palaczk borok hozathatók Vételnél hordóért literenként 13 fill. letét adandó. — Hordók 3 hónapon belül sertetlen tiszta állapotban, székelyudvarhelyi pinczébe szállítást levonva, a fel-számított áron visszavétetnek.

Első Budapesti Malom-építéset és Gépgyár képviselője.

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyár
bizományi raktára.

nélkül ne együnk levest.

Figyelem! Még soha nem létezett! Figyelem!

Egy garantírozott

jól járó órát lánczczal együtt
csak 2 K⁹⁵ fill.-ért

szállítunk míg készletünk tart, filiálénkból Bregenz-ből, a pénz előleges beküldésére, vagy utánvétel mellett. Ezen olcsó árral óráinkat azért ajánlhassuk, mivel raktárunkon több mint 100.000 darab van.

Rendkívül előnyös alkalom vevőknek!!

Schweizi óragyár „Aralk“

BREGENZ.

Két évi jótállás. Két évi jótállás.

Téli menetrend.

Érvényes 1906. október 1-től

V.-v. 8511	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8513		V.-v. 8514	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8512
700			234	ind. Székely-Udvarhely érk.	133			619
716			250	Bikafalva	114			601
728			303	Bögöz	101			548
747			328	N.-Galambfalva	1244			532
805			347	Bethfalva	1214			502
815			358	Székely-keresztur	1206			457
832			41	Ujszékely	1137			427
846			434	érk. Héjjasfalva ind.	1122			412
	245		927	Brassó		209	800	
849	529	532	434	ind. Héjjasfalva érk.	1104	1114	403	442
917	549	927	503	ind. Segesvár ind.	1034	1100	340	310
	650	1109		érk. K.-Kapus ind.		947	213	
		1256		N.-Szeben		194		
	656	1141		ind. K.-Kapus érk.		943	158	
	855	255		érk. Kocsárd ind.		752	1054	
		537		ind. M.-Vásárhely		1030	115	
	906	307		ind. Kocsárd érk.		750	1042	
	1050	521		Kolozsvár		555	833	
	232	1034		Nagy Várad		211	342	
	750	720		ind. Budapest ind.		915	830	

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portlandora cementet olcsón ajánl

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelyt kapható Rösler és Gábor uraknál